กระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา*

Process of the Thai Women's Development Fund by the District Subcommittee Mueang Chachoengsao District, Chachoengsao Province

วราวุฒิ หร่ายเจริญ[1]

Warawut Raijaroen

6714832004@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และ 3) เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญได้แก่ เอกสารประกอบโครงการไม่ครบถ้วน การเขียนโครงการขาดคุณภาพ โครงการขาดความเป็นไปได้เชิงเศรษฐกิจ กระบวนการลงมติขาดมาตรฐาน ความกังวลเรื่องภาวะหนี้เสีย และระบบการติดตามประเมินผลขาดมาตรฐาน แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาคุณภาพเอกสารและการเขียนโครงการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบกลั่นกรองระดับตำบล การกำหนดเกณฑ์การพิจารณาที่เป็นมาตรฐาน การพัฒนาศักยภาพของคณะอนุกรรมการ การตรวจสอบประวัติการชำระหนี้อย่างเป็นระบบ และการพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลที่มีตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่ชัดเจน

คำสำคัญ : กระบวนการพิจารณาอนุมัติ / เงินทุนหมุนเวียน / กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

Keywords : Approval Consideration Process / Revolving fund / Women's Role Development Fund

---

*** บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง** กระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

[1] **นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง**

บทนำ

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพสตรีและการส่งเสริมบทบาทสตรีในทุกมิติมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดตั้ง กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับสตรีในการนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีในระดับชุมชนและระดับท้องถิ่นทั่วประเทศ

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีได้กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ โดยมี คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอ ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองโครงการและคำขอรับเงินทุนหมุนเวียนจากสมาชิกกองทุน ก่อนนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการในระดับที่สูงขึ้น กระบวนการดังกล่าวถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้การจัดสรรเงินทุนเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรมต่อสมาชิกกองทุนทุกราย

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ปัญหาเรื่องคุณสมบัติของผู้ขอรับทุน เป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียน กล่าวคือ ผู้ขอรับทุนบางรายไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กองทุนกำหนด ไม่ว่าจะเป็นการขาดเอกสารประกอบการขอรับทุน การไม่เป็นสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่มีสถานะถูกต้อง หรือการนำเสนอโครงการที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ปัญหาเหล่านี้ทำให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการตรวจสอบและพิจารณาเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนเกิดความล่าช้าและอาจไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กองทุนตั้งไว้

สำหรับ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ มีสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจำนวนมาก และมีการยื่นขอรับเงินทุนหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง ปัญหาเรื่องคุณสมบัติผู้ขอรับทุนจึงเป็นประเด็นที่คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ต้องเผชิญและหาแนวทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้กระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสมาชิกกองทุนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนได้รับโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา กระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมยิ่งขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพิจารณาและกลั่นกรองคำขอเงินทุน ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย ข้าราชการ สังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 2 ท่าน กระทรวงมหาดไทย จำนวน 1 ท่าน และประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองฉะเชิงเทราที่ได้รับการคัดเลือก และแต่งตั้ง จำนวน 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดย สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2569, หน้า 38) อธิบายว่า การสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะมีการแจ้งวันนัดหมาย วันสัมภาษณ์ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบทราบล่วงหน้า โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกและบันทึกเสียงก่อนการสนทนาทุกครั้ง

ผลการวิจัยและอภิปราย

ผลการวิจัยตามวัตถุงประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษากระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ของคณะอนุกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดกระบวนการตัดสินใจ 4 ขั้นตอนของ Herbert A. Simon (1960) อย่างชัดเจน ดังนี้

1. Intelligence Activity — การรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบคุณสมบัติ

คณะอนุกรรมการดำเนินการรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลคุณสมบัติของผู้ขอรับทุนโดยใช้ระบบกลั่นกรอง 2 ระดับ กล่าวคือ ก่อนที่โครงการจะเข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ จะต้องผ่านการกลั่นกรองเบื้องต้นจากคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับตำบลและพัฒนากรประจำตำบลมาก่อน ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเติมเต็มข้อมูลเชิงลึกในพื้นที่ เช่น ประวัติการชำระหนี้ พฤติกรรมทางการเงิน และความน่าเชื่อถือของผู้ขอรับทุนในชุมชน ที่คณะอนุกรรมการระดับอำเภอไม่สามารถเข้าถึงได้จากเอกสารทางการเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการยังใช้เช็คลิสต์เอกสารเป็นเครื่องมือมาตรฐานในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารประกอบโครงการ ได้แก่ บัญชีรายรับรายจ่าย เอกสารตรวจสอบหนี้สิน หลักฐานการขึ้นทะเบียนเกษตรกร เอกสารสิทธิ์ที่ดิน ใบเสนอราคา และภาพประกอบวัสดุอุปกรณ์ โดยในกรณีที่ข้อมูลหรือเอกสารไม่ครบถ้วน คณะอนุกรรมการจะดำเนินการสอบถามผู้เสนอโครงการโดยตรงในที่ประชุม หรือค้นหาข้อมูลราคากลางจาก Internet เพื่อประกอบการพิจารณา โดยใช้เวลาประมาณ 2-3 วันในการรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วน

2. Design Activity — การออกแบบทางเลือกและพิจารณาโครงการ

เมื่อผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว คณะอนุกรรมการจะเข้าสู่กระบวนการออกแบบทางเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของโครงการ โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินที่ครอบคลุมหลายมิติ ได้แก่ ความเป็นไปได้ของโครงการในสภาวะเศรษฐกิจ

ปัจจุบัน ความสมเหตุสมผลของงบประมาณที่เสนอขอเมื่อเทียบกับราคากลางในท้องตลาด ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของผู้เสนอโครงการในอาชีพที่ขอรับทุน การมีช่องทางการตลาดรองรับที่ชัดเจนทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ และความสามารถในการสร้างรายได้เพียงพอต่อการชำระหนี้คืนกองทุนได้ภายในกรอบเวลา 2 ปี ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการจะไม่ปฏิเสธโครงการที่มีเอกสารไม่ครบถ้วนโดยทันที แต่จะออกแบบทางเลือกในการดำเนินการที่เหมาะสม เช่น การอนุมัติในหลักการเบื้องต้นและให้เวลาเพิ่มเติมในการนำเอกสารมาส่ง การปรับลดงบประมาณให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้จริง หรือการให้กลับไปปรับปรุงแก้ไขและเสนอใหม่ในรอบถัดไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในการทำงานที่มุ่งเน้นการให้โอกาสแก่ผู้ขอรับทุน

3. Choice Activity — การตัดสินใจและลงมติ

กระบวนการตัดสินใจและลงมติของคณะอนุกรรมการดำเนินการโดยใช้มติเสียงข้างมากในที่ประชุมเป็นหลัก โดยไม่มีเกณฑ์ชี้ขาดที่ตายตัว แต่พิจารณาจากภาพรวมของเอกสารหลักฐานและความเห็นของคณะอนุกรรมการแต่ละท่านที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแตกต่างกัน ในกรณีที่ข้อมูลเอกสารไม่เพียงพอ คณะอนุกรรมการจะใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้เสนอโครงการโดยตรงในที่ประชุม โดยยึดหลักว่าผู้ที่มีประสบการณ์จริงย่อมสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังพิจารณาจากความยั่งยืนของรายได้ที่จะเกิดขึ้น โดยโครงการต้องสามารถสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องและไม่ใช่เพียงโครงการชั่วคราวตามกระแสนิยม ทั้งนี้ ในกรณีที่คณะอนุกรรมการยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ จะให้นายอำเภอในฐานะประธานคณะอนุกรรมการเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจชี้ขาดในขั้นสุดท้าย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนของกระบวนการตัดสินใจในองค์การ

4. Review Activity — การติดตามและประเมินผล

ภายหลังการอนุมัติโครงการและโอนเงินให้ผู้รับทุนแล้ว คณะอนุกรรมการมีกระบวนการติดตามและประเมินผลที่สำคัญ โดยเจ้าหน้าที่ประจำตำบลร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับตำบลจะลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการภายใน 30 วันหลังการโอนเงิน เพื่อตรวจสอบว่าผู้รับทุนนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เสนอไว้จริงหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคใดเกิดขึ้นบ้าง และให้ความช่วยเหลือในด้านที่คณะอนุกรรมการมีความเชี่ยวชาญ นอกจากนี้เมื่อสิ้นสุดสัญญากู้จะมีการประเมินผลลัพธ์เชิงปริมาณ ได้แก่ รายได้ที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อคน ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสมาชิก และความสม่ำเสมอในการชำระหนี้ตรงตามกำหนด โดยประเด็นปัญหาที่พบจากการติดตามผลจะถูกนำมาใช้เป็นข้อพิจารณาในการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาในรอบถัดไป เพื่อพัฒนากระบวนการพิจารณาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษา ปัญหา และอุปสรรค ของกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรค ของกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีดังนี้

1. ผู้ขอรับทุนจัดทำเอกสารประกอบโครงการไม่ครบถ้วนและไม่ถูกต้อง ทั้งในด้านเอกสารสิทธิ์ ใบเสนอราคาภาพประกอบวัสดุอุปกรณ์ และรายละเอียดงบประมาณที่ไม่แยกรายการย่อยอย่างชัดเจน ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาต้องหยุดชะงักและเกิดความล่าช้า

2. การเขียนโครงการขาดคุณภาพและความชัดเจน โดยผู้เสนอโครงการมักเขียนหลักการเหตุผลและวัตถุประสงค์ในลักษณะที่กว้างเกินไป ไม่สอดคล้องกับโครงการที่เสนอ และไม่สามารถระบุผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมและวัดได้

3. โครงการที่เสนอขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ กล่าวคือ ผู้ขอรับทุนบางรายเสนออาชีพที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อน ไม่มีช่องทางการตลาดรองรับที่ชัดเจน และแผนธุรกิจไม่สมเหตุสมผลเพียงพอต่อการสร้างรายได้มาชำระหนี้คืนกองทุนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

4. กระบวนการลงมติยังไม่มีเกณฑ์ชี้ขาดที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้คณะอนุกรรมการบางท่านใช้ความรู้สึกส่วนตัวหรือประสบการณ์เดิมในการตัดสินใจแทนหลักเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งคณะอนุกรรมการบางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเพียงพอ

5. ความกังวลเรื่องภาวะหนี้เสียส่งผลต่อการตัดสินใจของคณะอนุกรรมการ โดยเฉพาะในกรณีที่ข้อมูลไม่เพียงพอแต่ต้องตัดสินใจภายใต้แรงกดดันจากมติเสียงข้างมาก ก่อให้เกิดความลำบากใจในการอนุมัติโครงการที่มีความเสี่ยงสูง

6. ระบบการติดตามและประเมินผลยังขาดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นแนวทางเดียวกันทั้งอำเภอ ทำให้ผลการติดตามไม่ถูกนำมาใช้ปรับปรุงเกณฑ์การพิจารณาในรอบถัดไปได้อย่างเป็นระบบ และยังมีความเสี่ยงที่ผู้รับทุนนำเงินไปใช้ผิดประเภทหรือไม่ชำระหนี้ตรงตามกำหนด

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

จากการวิจัยพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค พร้อมเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีดังนี้

1. แนวทางแก้ไขปัญหาเอกสารไม่ครบถ้วน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอควรจัดทำคู่มือการเตรียมเอกสารประกอบโครงการที่มีเนื้อหาชัดเจนและเข้าใจง่าย พร้อมเช็คลิสต์เอกสารที่ผู้ขอรับทุนสามารถตรวจสอบด้วยตนเองก่อนยื่นเอกสาร รวมถึงกำหนดให้คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับตำบลทำหน้าที่ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารเบื้องต้นก่อนส่งขึ้นมายังระดับอำเภอ เพื่อลดโอกาสการตกหล่นของเอกสารสำคัญและลดความล่าช้าในกระบวนการพิจารณา

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการเขียนโครงการขาดคุณภาพ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ขอรับทุนและคณะทำงานระดับตำบลในเรื่องการเขียนโครงการอย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดรูปแบบการเขียนโครงการมาตรฐานที่ระบุให้ผู้เสนอโครงการต้องแสดงผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและวัดได้ เช่น รายได้ที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นต่อเดือน จำนวนสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ และระยะเวลาที่คาดว่าจะคืนทุนได้ รวมถึงกำหนดให้วัตถุประสงค์ของโครงการต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและงบประมาณที่เสนออย่างชัดเจน

3. แนวทางแก้ไขปัญหาโครงการขาดความเป็นไปได้เชิงเศรษฐกิจ ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ของโครงการที่เป็นมาตรฐานชัดเจน ได้แก่ โครงการต้องเป็นการต่อยอดจากอาชีพเดิมที่ผู้ขอรับทุนมีประสบการณ์ ต้องแสดงช่องทางการตลาดที่มีอยู่จริงทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ และแผนธุรกิจต้องแสดงให้เห็นว่ารายได้ที่คาดว่าจะได้รับเพียงพอต่อการชำระหนี้คืนกองทุนได้ภายในกรอบเวลา 2 ปี นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้คณะทำงานระดับตำบลเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่และช่องทางการตลาดในชุมชน เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ

4. แนวทางแก้ไขปัญหาการลงมติขาดมาตรฐาน ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับคณะอนุกรรมการที่กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละด้านอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น ด้านความครบถ้วนของเอกสาร ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ ด้านประวัติการชำระหนี้ และด้านช่องทางการตลาด เพื่อให้คณะอนุกรรมการทุกท่านใช้เกณฑ์เดียวกันในการพิจารณา ควบคู่กับการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพคณะอนุกรรมการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในบทบาทหน้าที่และเกณฑ์การพิจารณาที่ถูกต้อง

5. แนวทางแก้ไขปัญหาความกังวลเรื่องภาวะหนี้เสีย ควรกำหนดให้การตรวจสอบประวัติการชำระหนี้ของผู้ขอรับทุนทั้งในระบบกองทุนและในชุมชนเป็นขั้นตอนบังคับก่อนการนำเสนอโครงการต่อคณะอนุกรรมการ โดยให้คณะทำงานระดับตำบลเป็นผู้รวบรวมข้อมูลดังกล่าว นอกจากนี้ควรกำหนดให้ผู้ขอรับทุนที่มีประวัติผิดนัดชำระหนี้ต้องแสดงหลักฐานการชำระหนี้ที่ค้างอยู่ให้ครบก่อน และยกกรณีตัวอย่างของผู้ที่ผิดนัดชำระหนี้มาเป็นบทเรียนในที่ประชุมเพื่อสร้างความตระหนักในหมู่ผู้ขอรับทุนรายใหม่

6.แนวทางแก้ไขปัญหาระบบการติดตามและประเมินผล ควรกำหนดระบบการติดตามผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งอำเภอ โดยกำหนดให้มีการลงพื้นที่ติดตามผลภายใน 30 วันหลังการโอนเงิน พร้อมกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่ชัดเจนในการประเมินผลลัพธ์เมื่อสิ้นสุดสัญญากู้ เช่น รายได้ที่เพิ่มขึ้น ความสม่ำเสมอในการชำระหนี้ และความต่อเนื่องของการดำเนินอาชีพ รวมถึงจัดทำฐานข้อมูลผลการติดตามที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงเกณฑ์การพิจารณาในรอบถัดไปได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ของคณะอนุกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถ นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอภิปรายการวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ของคณะอนุกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1 การอภิปรายผลตามกรอบแนวคิด Intelligence Activity

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลคุณสมบัติของผู้ขอรับทุนในขั้นตอน Intelligence Activity ของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา มีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวคิด Bounded Rationality ของ Simon (1957, p. 198) อย่างชัดเจน กล่าวคือ คณะอนุกรรมการต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านข้อมูล (Limited Information) อยู่ตลอดเวลา เนื่องจากผู้ขอรับทุนจำนวนมากยื่นเอกสารประกอบโครงการที่ไม่ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นการขาดเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ใบเสนอราคา ภาพประกอบวัสดุอุปกรณ์ หรือรายละเอียดงบประมาณที่ไม่ชัดเจน สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งในขั้นตอนนี้คือ คณะอนุกรรมการได้พัฒนากลไกในการลดข้อจำกัดด้านข้อมูลโดยการใช้ระบบกลั่นกรอง 2 ระดับ ซึ่งอาศัยคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับตำบลและพัฒนากรประจำตำบลเป็นกลไกสำคัญในการเติมเต็มข้อมูลเชิงลึกในพื้นที่ที่คณะอนุกรรมการระดับอำเภอไม่สามารถเข้าถึงได้โดยตรง โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการชำระหนี้ พฤติกรรมทางการเงิน และความน่าเชื่อถือของผู้ขอรับทุนในชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถหาได้จากเอกสารทางการเพียงอย่างเดียว ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ สุขประเสริฐ และคณะ (2564) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการพิจารณากลั่นกรองในระดับอำเภอ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเอกสารหรือตัวบท

กฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของคณะทำงานสตรีระดับตำบล ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้คัดกรองชั้นแรกสุดก่อนส่งเรื่องมายังระดับอำเภอ ในพื้นที่ที่คณะทำงานสตรีระดับตำบลมีกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติ มีการจัดประชาคมหมู่บ้าน และคัดเลือกโครงการที่มีศักยภาพจริงในชุมชนมาก่อนแล้ว จะช่วยลดขั้นตอนการตรวจสอบซ้ำซ้อนของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ มงคลสัมพันธ์ (2561) ที่พบว่า พัฒนาการอำเภอซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการและกลไกหลักในคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ระดับอำเภอ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการพิจารณาอนุมัติโครงการ หากเจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญและให้คำแนะนำแก่กลุ่มสตรีในการปรับปรุงข้อเสนอโครงการตั้งแต่ต้น จะส่งผลให้กระบวนการพิจารณาอนุมัติของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรกมล เกษรบัว และ สุชาติ ศรียารัณย์ (2563) ที่พบว่า กลุ่มสตรีที่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ มีทักษะการเขียนข้อเสนอโครงการ ตลอดจนการทำแผนการตลาดและแผนการลงทุนที่ชัดเจน จะส่งผลให้โครงการได้รับการพิจารณากลั่นกรองผ่านเกณฑ์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกลไกการกลั่นกรองดังกล่าว ปัญหาความไม่ครบถ้วนของเอกสารก็ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาต้องหยุดชะงักและเกิดความล่าช้าอยู่เสมอ โดยเฉพาะปัญหาการเขียนโครงการที่กว้างเกินไปและขาดความชัดเจนของผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 (2569) ได้ชี้ให้เห็นว่าเป็นปัญหาเชิงคุณภาพที่ซับซ้อนกว่าปัญหาความไม่ครบถ้วนของเอกสารในเชิงปริมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่าปัญหาสำคัญในระดับปฏิบัติการคือ เอกสารข้อเสนอโครงการที่ยื่นเข้ามามักไม่ครบถ้วน ขาดการประมาณการรายรับ-รายจ่าย และแผนการชำระคืนเงินทุนหมุนเวียนที่สมเหตุสมผล ทำให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองระดับอำเภอต้องตีกลับเอกสารเพื่อแก้ไข ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในขั้นตอนการกลั่นกรอง ดังนั้น การพัฒนากลไกการรวบรวมข้อมูลให้มีความครบถ้วนและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำเช็คลิสต์เอกสาร การจัดอบรมการเขียนโครงการ หรือการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับคณะทำงานระดับตำบล จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการยกระดับประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณาในขั้นตอนนี้และขั้นตอนต่อๆ ไปด้วย

1.2 การอภิปรายผลตามกรอบแนวคิด Design Activity

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการออกแบบทางเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของโครงการในขั้นตอน Design Activity มีความซับซ้อนและน่าสนใจอย่างยิ่ง โดยคณะอนุกรรมการใช้หลักเกณฑ์การประเมินที่ครอบคลุมหลายมิติประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นความเป็นไปได้ของโครงการในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ความสมเหตุสมผลของงบประมาณ ประสบการณ์ของผู้เสนอโครงการ การมีช่องทางการตลาดที่ชัดเจน และความสามารถในการชำระหนี้คืนกองทุนภายในกรอบเวลา 2 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Design Activity ของ Simon (1960) ที่ระบุว่าผู้ตัดสินใจจะพัฒนาและประเมินทางเลือกหลายแนวทางโดยอาศัยข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง เพื่อลดความไม่แน่นอนในการตัดสินใจให้ได้มากที่สุด ประเด็นที่โดดเด่นในขั้นตอนนี้คือ ความยืดหยุ่นในการออกแบบทางเลือกของคณะอนุกรรมการ กล่าวคือ แม้ในกรณีที่เอกสารยังไม่ครบถ้วน คณะอนุกรรมการจะไม่ปฏิเสธโครงการทันที แต่จะพิจารณาออกแบบทางเลือกในการดำเนินการที่หลากหลาย เช่น การอนุมัติในหลักการเบื้องต้นและให้เวลาเพิ่มเติมในการนำเอกสารมาส่ง การปรับลดงบประมาณให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้จริง หรือการให้กลับไปปรับปรุงแก้ไขและเสนอใหม่ในรอบถัดไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการทำงานที่มุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกและให้โอกาสแก่ผู้ขอรับทุนมากกว่าการปฏิเสธโดยทันที ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรกมล เกษรบัว และ สุชาติ ศรียารัณย์ (2563) ที่พบว่า คณะอนุกรรมการระดับพื้นที่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากภาวะหนี้ค้างชำระของโครงการในอดีต ประกอบกับกรรมการบางส่วนมีข้อจำกัดด้านเวลาและความเชี่ยวชาญในการประเมินความเป็นไป

ได้ทางธุรกิจ ส่งผลให้การพิจารณาอนุมัติในระดับอำเภอต้องเน้นการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเทคนิคตามเกณฑ์เอกสารของส่วนกลางเป็นหลัก เพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลา รักราชการ (2568) ที่พบว่า ผู้นำสตรีใช้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการใช้เงินกองทุนเพื่อต่อยอดอาชีพและสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง มากกว่าการใช้เพื่อการบริโภคในระยะสั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพิจารณาความยั่งยืนของโครงการเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรให้น้ำหนักในกระบวนการพิจารณา สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 (2569) ได้ชี้ให้เห็นถึงปรากฏการณ์ที่สำคัญ คือเมื่อเอกสารไม่ชัดเจนเพียงพอ คณะอนุกรรมการบางท่านจะเริ่มใช้ความรู้สึกส่วนตัวหรือประสบการณ์เดิมเข้ามาช่วยตัดสินใจแทน ซึ่งถือเป็นการยืนยันปรากฏการณ์ Heuristics ตามแนวคิด Bounded Rationality ของ Simon (1957) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่าคณะอนุกรรมการระดับอำเภอยังขาดคู่มือปฏิบัติงานหรือระบบดัชนีชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของกลุ่มสตรีที่ยื่นขอรับการสนับสนุน ส่งผลให้การพิจารณาอนุมัติส่วนใหญ่ต้องอิงอยู่กับเกณฑ์คุณสมบัติขั้นพื้นฐานตามที่ส่วนกลางกำหนดและใช้ดุลยพินิจจากข้อมูลเท่าที่ปรากฏในเอกสาร มากกว่าการวิเคราะห์ความเป็นไปได้เชิงธุรกิจที่เป็นจริงในพื้นที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร ศรีย์บ้านโพน (2562) ที่พบว่า คณะกรรมการระดับปฏิบัติการต้องเผชิญกับแรงกดดันรอบด้าน ทั้งจากเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณตามนโยบายและความเสี่ยงจากการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ปัจจัยเหล่านี้กลายเป็นกรอบความคิดที่ทำให้คณะกรรมการต้องเพิ่มความระมัดระวังและใช้เกณฑ์การคัดกรองที่รัดกุมเพื่อลดความเสี่ยงเชิงบริหาร

1.3 การอภิปรายผลตามกรอบแนวคิด Choice Activity

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการตัดสินใจและลงมติในขั้นตอน Choice Activity มีลักษณะที่ซับซ้อนและมีความแตกต่างของมุมมองระหว่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละท่านอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความสำคัญของดุลยพินิจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของ Bounded Rationality ตามแนวคิดของ Simon (1957, p. 198) ที่ระบุว่าผู้ตัดสินใจแต่ละคนมีกรอบความคิดที่แตกต่างกันในการมองปัญหาเดียวกัน การที่คณะอนุกรรมการใช้มติเสียงข้างมากเป็นหลักในการลงมติ โดยไม่มีเกณฑ์ชี้ขาดที่ตายตัว สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิด **Satisficing** ของ Simon (1960) ที่ระบุว่าภายใต้สถานการณ์ที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์และมีข้อจำกัดด้านเวลา ผู้ตัดสินใจจะเลือกทางเลือกที่ "ดีพอ" แทนที่จะแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร ศรีย์บ้านโพน (2562) ที่พบว่า เนื่องจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีขับเคลื่อนภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและข้อบังคับของกรมการพัฒนาชุมชนที่มีความเข้มงวด คณะกรรมการระดับพื้นที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางกฎหมายและภาระความรับผิดชอบสูงมาก ส่งผลให้ในกระบวนการพิจารณากลั่นกรองและอนุมัติเงินทุน คณะกรรมการจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความถูกต้องตามเกณฑ์กฎสารบบและเอกสารสิทธิ์อย่างเคร่งครัดเป็นลำดับแรก ประเด็นที่น่ากังวลและมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของกระบวนการพิจารณาคือ ความแตกต่างของมุมมองระหว่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเรื่องความสำคัญของดุลยพินิจ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (2569) คนที่ 3 (2569) และคนที่ 5 (2569) ต่างระบุตรงกันว่าดุลยพินิจมีความสำคัญมาก เนื่องจากคณะอนุกรรมการแต่ละท่านมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถนำมาช่วยตีความและประเมินโครงการได้อย่างรอบด้าน ในทางตรงข้าม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 (2569) ระบุว่าดุลยพินิจไม่มีความสำคัญ แต่ควรพิจารณาจากหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่า คณะอนุกรรมการบางส่วนยังขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการติดตามและประเมินผลโครงการทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้กระบวนการกลั่นกรองก่อนเสนอสัญญากู้ยืมไปยังระดับจังหวัดเกิดความล่าช้าและขาดความต่อเนื่อง ผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร นามอาษา (2565) ที่พบว่า ประวัติการชำระหนี้เดิมและพฤติกรรมทางการเงิน

ของกลุ่มสตรีในอดีตเป็นปัจจัยเชิงประจักษ์ที่ส่งผลสูงต่อการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการระดับปฏิบัติการ โดยคณะอนุกรรมการระดับอำเภอจะใช้มาตรการเชิงรุกในการชะลอหรือไม่อนุมัติโครงการใหม่ให้แก่ตำบลหรือกลุ่มที่มีสถิติการค้างชำระเงินทุนหมุนเวียนสูง เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดหนี้สูญตามตัวชี้วัดผลงานของอำเภอ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านการควบคุมหนี้ค้างชำระส่งผลให้เกณฑ์การพิจารณาอนุมัติในปัจจุบันมีความเข้มงวดและมุ่งเน้นไปที่กลุ่มที่มีหลักประกันความสามารถในการชำระคืนที่เด่นชัด นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 (2569) ได้เปิดเผยถึงประเด็นที่ละเอียดอ่อนและสำคัญยิ่งคือ บางครั้งตนเองไม่เห็นด้วยกับมติของที่ประชุม แต่ด้วยความเป็นเสียงข้างน้อยจึงเกิดความลำบากใจที่ต้องยอมรับมติดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตึงเครียดระหว่างความเห็นส่วนบุคคลและมติขององค์การ อันเป็นลักษณะทั่วไปของกระบวนการตัดสินใจในองค์การที่ Simon (1960) ได้อธิบายไว้ว่าเป็นผลมาจากข้อจำกัดของความมีเหตุผลภายใต้กรอบที่จำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร ศรีย์บ้านโพน (2562) ที่พบว่า คณะกรรมการบางส่วนยังขาดความชัดเจนหรือมีการตีความระเบียบข้อบังคับที่ปรับปรุงใหม่ไม่ตรงกัน ส่งผลให้แนวปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติโครงการของแต่ละพื้นที่อาจเกิดความลักลั่น หรือเกิดความล่าช้าในขั้นตอนการตีความคุณสมบัติของผู้เสนอขอรับทุนผลการวิจัยในส่วนนี้ ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดโครงสร้างสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 (2569) ระบุว่าในกรณีที่คณะอนุกรรมการยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ จะให้นายอำเภอในฐานะประธานคณะอนุกรรมการเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจชี้ขาดในขั้นสุดท้าย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้มีอำนาจสูงสุดในฐานะกลไกสุดท้ายในการแก้ไขความขัดแย้งและรักษาประสิทธิภาพของกระบวนการตัดสินใจขององค์การ

1.4 การอภิปรายผลตามกรอบแนวคิด Review Activity

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการติดตามและประเมินผลในขั้นตอน Review Activity มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณาในภาพรวม แต่ยังมีความหลากหลายและขาดมาตรฐานที่เป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิด Review Activity ของ Simon (1977, pp. 21–34) ที่ระบุว่าการมีระบบการติดตามและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานและมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละท่านมีแนวทางการติดตามผลที่แตกต่างกันในรายละเอียด โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 (2569) ให้ข้อมูลที่ชัดเจนที่สุดในเรื่องกรอบเวลาการติดตามผลภายใน 30 วันหลังการโอนเงิน และการนำประเด็นปัญหาที่พบมาปรับปรุงเกณฑ์การพิจารณาในรอบถัดไป ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 (2569) มีกรอบการประเมินผลลัพธ์ที่ครอบคลุมและเป็นระบบที่สุด โดยมีตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่ชัดเจน เช่น รายได้ที่เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และการชำระหนี้ตรงตามกำหนด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระของลูกหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินซึ่งบางกลุ่มนำเงินไปแจกจ่ายให้สมาชิกภายในกลุ่มและไม่ได้มีการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินอย่างต่อเนื่อง ลูกหนี้ไม่มีการวางแผนรายรับรายจ่ายของกลุ่ม และไม่ได้ศึกษาอย่างละเอียดและไม่เข้าใจถึงข้อกำหนดในสัญญาเงินกู้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการมีระบบการติดตามผลที่เข้มแข็งตั้งแต่ระยะแรกของการอนุมัติจะช่วยป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร นามอาษา (2565) ที่พบว่า ประวัติการชำระหนี้เดิมและพฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มสตรีในอดีตเป็นปัจจัยเชิงประจักษ์ที่ส่งผลสูงต่อการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการระดับปฏิบัติการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่าการขาดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงทำให้การตรวจสอบประวัติการกู้ยืมซ้ำซ้อนหรือพฤติกรรมการชำระหนี้เดิมของสมาชิกในระดับตำบลและหมู่บ้านยังทำได้ยาก ส่งผลกระทบต่อความแม่นยำในการตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัติเงินทุนของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ ความแตกต่างใน

ระดับความเป็นระบบของการติดตามผลระหว่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละท่านนี้ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขคือ การขาดมาตรฐานการติดตามผลที่เป็นแนวทางเดียวกันทั้งอำเภอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิยะดา ศรีเศษ (2567) ที่พบว่า กองทุนพัฒนาบทบาทสตรียังมีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนทรัพยากรในการบริหารจัดการ การขาดการฝึกอบรมบุคลากร และการขาดระบบการติดตามผลที่ชัดเจน รวมถึงระบบโปรแกรมทะเบียนลูกหนี้ที่ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ มงคลสัมพันธ์ (2561) ที่พบว่า หากเจ้าหน้าที่มีภาระงานล้นมือ ก็จะกลายเป็นคอขวดที่ทำให้ขั้นตอนการกลั่นกรองและพิจารณาอนุมัติเกิดความล่าช้า ทั้งนี้ ผลการวิจัยในขั้นตอน Review Activity ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการนำกรณีตัวอย่างทั้งที่ประสบความสำเร็จและที่ล้มเหลวมาใช้เป็นบทเรียนในการพัฒนาเกณฑ์การพิจารณา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 (2569) ระบุว่ามีการยกกรณีตัวอย่างของผู้ที่ผิดนัดชำระหนี้มาพูดในที่ประชุมเพื่อสร้างความตระหนักในหมู่ผู้ขอรับทุนรายใหม่ ซึ่งถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา (Case-Based Learning) ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สกุณา (2564) ที่เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการพิจารณาอนุมัติว่าควรมีการจัดอบรมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อทำการสรุปและแก้ไขปัญหาต่างๆ และมีการจัดทำบัญชีรายชื่อของลูกค้าแต่ละรายตั้งแต่วันที่ยื่นกู้ เพื่อที่จะทำการติดตามรวมทั้งเพื่อที่จะสามารถรายงานความคืบหน้าให้ผู้บังคับบัญชาและลูกค้าได้รับทราบ อันสอดคล้องกับแนวคิดของ Simon (1977) ที่เน้นย้ำว่าการนำข้อมูลย้อนกลับจากผลการดำเนินงานจริงมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้องค์การสามารถเรียนรู้ พัฒนา และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในระยะยาวครับ

2.ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ของคณะอนุกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.1 ปัญหาด้านความไม่ครบถ้วนและไม่ชัดเจนของเอกสารประกอบโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดและสอดคล้องกันในผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านคือ ความไม่ครบถ้วนของเอกสารประกอบโครงการ ไม่ว่าจะเป็นการขาดเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ใบเสนอราคา ภาพประกอบวัสดุอุปกรณ์ และรายละเอียดงบประมาณที่ไม่แยกรายการย่อยอย่างชัดเจน ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาต้องหยุดชะงักและเกิดความล่าช้า ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรกมล เกษรบัว และ สุชาติ ศรียารัณย์ (2563) ที่พบว่าปัญหาสำคัญในระดับปฏิบัติการคือเอกสารข้อเสนอโครงการที่ยื่นเข้ามามักไม่ครบถ้วน ขาดการประมาณการรายรับรายจ่าย และแผนการชำระคืนเงินทุนหมุนเวียนที่สมเหตุสมผล ทำให้คณะอนุกรรมการกลั่นกรองระดับอำเภอต้องตีกลับเอกสารเพื่อแก้ไข ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในขั้นตอนการกลั่นกรอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่า คณะอนุกรรมการระดับอำเภอยังขาดคู่มือปฏิบัติงานหรือระบบดัชนีชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของกลุ่มสตรี ส่งผลให้การพิจารณาอนุมัติส่วนใหญ่ต้องอิงอยู่กับเกณฑ์คุณสมบัติขั้นพื้นฐานตามที่ส่วนกลางกำหนดมากกว่าการวิเคราะห์ความเป็นไปได้เชิงธุรกิจที่เป็นจริงในพื้นที่ ปัญหาดังกล่าวยังสะท้อนถึงข้อจำกัดด้าน Limited Information ตามแนวคิด Bounded Rationality ของ Simon (1957, p. 198) ที่ระบุว่าผู้ตัดสินใจในองค์การต้องเผชิญกับข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์อยู่เสมอ และข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการตัดสินใจในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา

2.2 ปัญหาด้านการเขียนโครงการขาดคุณภาพและความชัดเจน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เสนอโครงการมักเขียนหลักการเหตุผลและวัตถุประสงค์ในลักษณะที่กว้างเกินไป ไม่สอดคล้องกับโครงการที่เสนอ และไม่สามารถระบุผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมและวัดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ วรกมล เกษรบัว และ สุชาติ ศรียารัณย์ (2563) ที่พบว่า กลุ่มสตรีที่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ มีทักษะการเขียนข้อเสนอโครงการ ตลอดจนการทำแผนการตลาดและแผนการลงทุนที่ชัดเจน จะส่งผลให้โครงการได้รับการพิจารณากลั่นกรองผ่านเกณฑ์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ มงคลสัมพันธ์ (2561) ที่พบว่า หากเจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญและให้คำแนะนำแก่กลุ่มสตรีในการปรับปรุงข้อเสนอโครงการตั้งแต่ต้น จะส่งผลให้กระบวนการพิจารณาอนุมัติของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 (2569) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาเชิงลึกที่สำคัญคือ เมื่อเอกสารไม่ชัดเจนเพียงพอ คณะอนุกรรมการบางท่านอาจเริ่มใช้ความรู้สึกส่วนตัวหรือประสบการณ์เดิมในการตัดสินใจแทน ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่สม่ำเสมอในมาตรฐานการพิจารณา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร ศรีย์บ้านโพน (2562) ที่พบว่า คณะกรรมการบางส่วนยังขาดความชัดเจนหรือมีการตีความระเบียบข้อบังคับที่ปรับปรุงใหม่ไม่ตรงกัน ส่งผลให้แนวปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติโครงการของแต่ละพื้นที่อาจเกิดความลักลั่น

2.3 ปัญหาด้านโครงการขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านโครงการขาดความเป็นไปได้เชิงเศรษฐกิจ พบว่าผู้ขอรับทุนบางรายเสนออาชีพที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อน ไม่มีช่องทางการตลาดรองรับ และแผนธุรกิจไม่สมเหตุสมผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) ที่พบว่าผลการดำเนินงานโครงการไม่ประสบความสำเร็จและสมาชิกในกลุ่มแยกย้ายกันไปประกอบอาชีพอื่นเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดหนี้ค้างชำระ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลา รักราชการ (2568) ที่พบว่าผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จจะเน้นการใช้เงินกองทุนเพื่อต่อยอดอาชีพและสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง มากกว่าการใช้เพื่อการบริโภคในระยะสั้น

2.4 ปัญหาด้านกระบวนการลงมติขาดมาตรฐานและการขาดความเชี่ยวชาญของคณะอนุกรรมการ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านกระบวนการลงมติขาดมาตรฐานและความเชี่ยวชาญของคณะอนุกรรมการ พบว่ายังไม่มีเกณฑ์ชี้ขาดที่ชัดเจน และคณะอนุกรรมการบางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่าคณะอนุกรรมการส่วนใหญ่มีภารกิจประจำจำนวนมากและขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการติดตามและประเมินผลโครงการทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร ศรีย์บ้านโพน (2562) ที่พบว่าคณะกรรมการบางส่วนยังขาดความชัดเจนในการตีความระเบียบข้อบังคับที่ปรับปรุงใหม่ ส่งผลให้แนวปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติโครงการของแต่ละพื้นที่เกิดความลักลั่น

2.5 ปัญหาด้านความกังวลเรื่องภาวะหนี้เสีย

ผลการวิจัยพบว่า ความกังวลเรื่องภาวะหนี้เสียส่งผลต่อการตัดสินใจของคณะอนุกรรมการอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในกรณีที่ข้อมูลไม่เพียงพอแต่ต้องตัดสินใจภายใต้แรงกดดันจากมติเสียงข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร นามอาษา (2565) ที่พบว่า คณะอนุกรรมการระดับอำเภอจะใช้มาตรการเชิงรุกในการชะลอหรือไม่อนุมัติโครงการใหม่ให้แก่ตำบลหรือกลุ่มที่มีสถิติการค้างชำระเงินทุนหมุนเวียนสูง เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดหนี้สูญตามตัวชี้วัดผลงานของอำเภอ ปัจจัยด้านการควบคุมหนี้ค้างชำระจึงส่งผลให้เกณฑ์การพิจารณาอนุมัติในปัจจุบันมีความเข้มงวดและมุ่งเน้นไปที่กลุ่มที่มีหลักประกันความสามารถในการชำระคืนที่เด่นชัดเท่านั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) ที่พบว่าปัญหาภาระค่าใช้จ่ายเนื่องจากสมาชิกของกลุ่มมีภาระค่าใช้จ่ายมากกว่ารายรับ ทำให้ไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ก่อให้เกิดปัญหาการตรงต่อเวลาในการชำระหนี้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชนินทร์ พิทยาวิวิธ (2534 อ้างถึงใน นริน

รัตน์ ถิ่นขาม, 2565) ที่กล่าวว่าการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงาน แม้ว่าได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอกู้แล้วก็ตาม แต่ยังมีปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะเศรษฐกิจ ที่ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนด

2.6 ปัญหาด้านระบบการติดตามและประเมินผลขาดมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ระบบการติดตามและประเมินผลยังขาดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นแนวทางเดียวกันทั้งอำเภอ ทำให้ผลการติดตามไม่ถูกนำมาใช้ปรับปรุงเกณฑ์การพิจารณาในรอบถัดไปได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่า การขาดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงทำให้การตรวจสอบประวัติการกู้ยืมซ้ำซ้อนหรือพฤติกรรมการชำระหนี้เดิมของสมาชิกในระดับตำบลและหมู่บ้านยังทำได้ยาก ส่งผลกระทบต่อความแม่นยำในการตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัติเงินทุนของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิยะดา ศรีเศษ (2567) ที่พบว่า ระบบโปรแกรมทะเบียนลูกหนี้ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำเท่าที่ควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ มงคลสัมพันธ์ (2561) ที่พบว่า หากเจ้าหน้าที่มีภาระงานล้นมือ ก็จะกลายเป็นคอขวดที่ทำให้ขั้นตอนการกลั่นกรองและการติดตามผลเกิดความล่าช้า ซึ่งล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีมาตรฐานและมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพรองรับ

3.แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ของคณะอนุกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

3.1 การพัฒนาคุณภาพเอกสารและการเขียนโครงการของผู้ขอรับทุน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำคู่มือการเตรียมเอกสารประกอบโครงการพร้อมเช็คลิสต์ที่ผู้ขอรับทุนสามารถตรวจสอบด้วยตนเองก่อนยื่นเอกสาร เป็นแนวทางที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายท่านให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สกุณา (2564) ที่เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการพิจารณาอนุมัติว่า ควรมีการกำชับให้มีการตรวจสอบเอกสารต่างๆ ให้ถูกต้องครบถ้วนตามเช็คลิสต์ที่กำหนด และมีการจัดอบรมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อทำการสรุปและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรกมล เกษรบัว และสุชาติ ศรียารัณย์ (2563) ที่พบว่า กลุ่มสตรีที่มีทักษะการเขียนข้อเสนอโครงการและมีแผนการตลาดที่ชัดเจน จะส่งผลให้โครงการได้รับการพิจารณาผ่านเกณฑ์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

3.2 การพัฒนาระบบกลั่นกรองระหว่างระดับตำบลและระดับอำเภอ

ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระดับตำบลเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนากระบวนการกลั่นกรองโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ สุขประเสริฐ และคณะ (2564) ที่พบว่า ในพื้นที่ที่คณะทำงานสตรีระดับตำบลมีกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติ มีการจัดประชาคมหมู่บ้าน และคัดเลือกโครงการที่มีศักยภาพจริงในชุมชนมาก่อนแล้ว จะช่วยลดขั้นตอนการตรวจสอบซ้ำซ้อนของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอได้อย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้กระบวนการอนุมัติเงินกองทุนฯ ในภาพรวมมีความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มสตรีในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ มงคลสัมพันธ์ (2561) ที่พบว่า พัฒนาการอำเภอที่มีความเชี่ยวชาญและให้คำแนะนำแก่กลุ่มสตรีในการปรับปรุงข้อเสนอโครงการตั้งแต่ต้น จะส่งผลให้กระบวนการพิจารณาอนุมัติเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3.3 การกำหนดมาตรฐานเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับคณะอนุกรรมการที่กำหนดเกณฑ์การพิจารณาในแต่ละด้านอย่างชัดเจนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่า คณะอนุกรรมการระดับอำเภอยังขาดคู่มือปฏิบัติงานหรือระบบดัชนีชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของกลุ่มสตรีที่ยื่นขอรับการสนับสนุน ส่งผลให้การพิจารณาอนุมัติส่วนใหญ่ต้องอิงอยู่กับเกณฑ์คุณสมบัติขั้นพื้นฐานและใช้ดุลยพินิจจากข้อมูลเท่าที่ปรากฏในเอกสาร มากกว่าการวิเคราะห์ความเป็นไปได้เชิงธุรกิจที่เป็นจริงในพื้นที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร ศรีย์บ้านโพน (2562) ที่พบว่า การที่คณะกรรมการมีความเข้าใจตรงกันในตัวบทกฎหมายและระเบียบข้อบังคับจะช่วยลดความลักลั่นในแนวปฏิบัติและลดความล่าช้าในขั้นตอนการตีความคุณสมบัติของผู้เสนอขอรับทุน

3.4 การพัฒนาศักยภาพของคณะอนุกรรมการ

ผลการวิจัยพบว่า การจัดอบรมพัฒนาศักยภาพคณะอนุกรรมการอย่างสม่ำเสมอเป็นแนวทางสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายท่านเน้นย้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สกุณา (2564) ที่พบว่า การจัดอบรมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อทำการสรุปและแก้ไขปัญหาต่างๆ ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิยะดา ศรีเศษ (2567) ที่พบว่า กองทุนพัฒนาบทบาทสตรียังมีปัญหาในเรื่องการขาดการฝึกอบรมบุคลากร และการขาดระบบการติดตามผลที่ชัดเจน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณาในภาพรวม รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ มงคลสัมพันธ์ (2561) ที่พบว่าความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณาอนุมัติโครงการ

3.5 การพัฒนาระบบตรวจสอบประวัติการชำระหนี้และการป้องกันภาวะหนี้เสีย

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดให้การตรวจสอบประวัติการชำระหนี้ของผู้ขอรับทุนเป็นขั้นตอนบังคับก่อนการนำเสนอโครงการต่อคณะอนุกรรมการ เป็นแนวทางที่สำคัญในการลดความเสี่ยงของภาวะหนี้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร นามอาษา (2565) ที่พบว่า ประวัติการชำระหนี้เดิมและพฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มสตรีในอดีตเป็นปัจจัยเชิงประจักษ์ที่ส่งผลสูงต่อการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินรัตน์ ถิ่นขาม (2565) ที่พบว่าการที่ลูกหนี้ไม่ได้ศึกษาอย่างละเอียดและไม่เข้าใจถึงข้อกำหนดในสัญญาเงินกู้ เป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดหนี้ค้างชำระ ดังนั้นการให้ข้อมูลและความรู้แก่ผู้ขอรับทุนก่อนการอนุมัติจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

3.6 การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลให้เป็นมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดระบบการติดตามผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งอำเภอ โดยมีกรอบเวลา ผู้รับผิดชอบและตัวชี้วัดที่ชัดเจน เป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนากระบวนการพิจารณาในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ศรีชะอ่ำ (2565) ที่พบว่า การขาดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงส่งผลกระทบต่อความแม่นยำในการตัดสินใจของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ ดังนั้นการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถตรวจสอบประวัติการกู้ยืมและการชำระหนี้ได้อย่างครบถ้วนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิยะดา ศรีเศษ (2567) ที่พบว่าประสิทธิภาพของระบบโปรแกรมทะเบียนลูกหนี้ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำเท่าที่ควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สกุณา (2564) ที่เสนอให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อของลูกค้าแต่ละรายตั้งแต่วันที่ยื่นกู้ เพื่อที่จะทำการติดตามและรายงานความคืบหน้าให้ผู้บังคับบัญชาและลูกค้าได้รับทราบ ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวคิด Review Activity ของ Simon (1977, pp. 21–34) ที่ระบุว่าการนำข้อมูลย้อนกลับจากผลการ

ดำเนินงานจริงมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้องค์การสามารถเรียนรู้ พัฒนา และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในระยะยาวครับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองฉะเชิงเทราควรจัดทำคู่มือการเตรียมเอกสารและการเขียนโครงการมาตรฐานสำหรับผู้ขอรับทุน โดยมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ครอบคลุมรายละเอียดที่จำเป็นทุกด้าน พร้อมตัวอย่างการเขียนโครงการที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องประกอบ รวมถึงเช็คลิสต์เอกสารที่ผู้ขอรับทุนสามารถตรวจสอบด้วยตนเองก่อนยื่นเอกสาร เพื่อลดโอกาสการตกหล่นของเอกสารสำคัญและลดความล่าช้าในกระบวนการพิจารณา

2.ควรจัดอบรมพัฒนาศักยภาพคณะอนุกรรมการอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะอนุกรรมการ เกณฑ์การพิจารณาโครงการ การประเมินความเป็นไปได้เชิงธุรกิจ การวิเคราะห์แผนธุรกิจ และการใช้งานระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คณะอนุกรรมการทุกท่านมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.ควรส่งเสริมให้กลุ่มสตรีในพื้นที่เสนอโครงการที่เป็นการต่อยอดจากอาชีพเดิมที่มีความเชี่ยวชาญและมีตลาดรองรับที่ชัดเจน แทนการเสนออาชีพใหม่ที่ขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ เพื่อเพิ่มโอกาสความสำเร็จของโครงการและลดความเสี่ยงในการเกิดภาวะหนี้เสีย รวมถึงควรส่งเสริมให้กลุ่มสตรีมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างวินัยทางการเงินและสามารถชำระหนี้คืนกองทุนได้ตรงตามกำหนด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีระหว่างอำเภอต่างๆ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา หรือระหว่างจังหวัดในภาคตะวันออก เพื่อค้นหารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการพิจารณาในพื้นที่ที่ยังมีข้อจำกัด

2.ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในระดับอำเภอ โดยเน้นการพัฒนาระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดข้อจำกัดด้านข้อมูลในกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุน

3.ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในระดับที่กว้างขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม ทั้งคณะอนุกรรมการ สมาชิกกองทุน และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้อ้างอิงในวงกว้างได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กมลา รักราชการ. (2568). *บทบาทและกลยุทธ์ของผู้นำสตรีกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ: กรณีศึกษาอำเภอพุทธมณฑล. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

ชนาธิป สกุณา. (2564). *แนวทางการแก้ปัญหาการอนุมัติสินเชื่อของธนาคาร ออมสินสาขาแม่ใจ. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรังสิต.*

ณัฐพงศ์ มงคลสัมพันธ์. (2561). *บทบาทของพัฒนาการอำเภอในการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

นรินรัตน์ ถิ่นขาม. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรณีศึกษา : อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

พรทิพย์ สุขประเสริฐ และคณะ. (2564). *การดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีขับเคลื่อนโดยกลไกเครือข่ายสตรีระดับพื้นที่ การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

วิจิตร ศรีย์บ้านโพน. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยงของคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2569). *เอกสารประกอบการบรรยากระบวนวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.*

วรกมล เกษรบัว และ สุชาติ ศรียารัณย์. (2563). *ประสิทธิผลการจัดการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

วิยะดา ศรีเศษ. (2567). *แนวทางการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรณีศึกษา : อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

วาสนา ศรีชะอ่ำ. (2565). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง*

ศิริพร นามอาษา. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหนี้เกินกำหนดชำระกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2555). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2555. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 68 ง.*

ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1. (2569). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 15.*

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2. (2569). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 24.*

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3. (2569). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 16.*

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4. (2569). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 29.*

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5. (2569). *สัมภาษณ์ส่วนบุคคล. มิถุนายน, 22.*